

PRÁVNÍ VĚDY

HISTORIE STÁTU A PRÁV

Магистрант Жаныбеков С.
Университет «Туран-Астана», Казахстан

ПРАВОВАЯ КУЛЬТУРА ЛИЧНОСТИ

Правовая культура – совокупность правовых знаний в виде норм, убеждений и установок, создаваемых в процессе жизнедеятельности и регламентирующих правила взаимодействия личности, социальной, этнической, профессиональной группы, общества, государства и оформленных в виде законодательных актов. Проявляется в труде, общении и поведении субъектов взаимодействия. Формируется под воздействием системы культурного и правового воспитания и образования. Это сложное комплексное свойство психологии и личности личности, во многом определяющее положительную направленность ее действий и поступков в ситуациях, имеющих правовое содержание.

Правовая культура – неотъемлемая часть общей культуры народа, базируется на ее началах, является отражением уровня ее развития, менталитета народа. Формирование правовой культуры не есть обособленный процесс от развития других видов культуры – политической, моральной, эстетической. Это комплексная проблема. Их объединяет общность задачи – создание морально-правового климата в обществе, который гарантировал бы личности реальную свободу поведения в соединении с ответственностью перед обществом, обеспечивал бы ее права, социальную защищенность, уважение ее достоинства, т.е. поставил бы человека в центр экономических, социальных, политических, культурных процессов.

В зависимости от носителя правовой культуры различают три ее вида:

- правовая культура общества;
- правовая культура личности;
- правовая культура профессиональной группы.

Правовая культура общества – разновидность общей культуры, представляющая собой систему ценностей, достигнутых человечеством в области права и относящихся к правовой реальности данного общества: уровню правосознания, режиму законности и правопорядка, состоянию законодательства, состоянию юридической практики и др. Высокий уровень правовой культуры является показателем правового прогресса. Правовая культура в каждый данный момент «присутствует» в каждой данной точке правовой реальности, не совпадая с ней полностью, но существует в ней как составная часть, которая способна высту-

Vydáno Publishing House «Education and Science»,
Frydianská 15/1314, Praha 8
Spolu s DSP SHID, Berdianskaja 61 Б, Dnepropetrovsk

**Materiály X mezinárodní vědecko - praktická konference
«Dny vědy – 2014».** - Díl 10. Právní vědy.: Praha. Publishing
House «Education and Science» s.r.o - 104 stran

Šéfredaktor: Prof. JUDr Zdeněk Černák

Náměstek hlavního redaktora: Mgr. Alena Pelicánová

Zodpovědný za vydání: Mgr. Jana Štefko

Manažer: Mgr. Helena Žáková

Technický pracovník: Bc. Kateřina Zahradníčková

X. sborné nádobě obsahují materiály mezinárodní vědecko - praktická
konference «Dny vědy» (27 března - 05 dubna 2014 roku)
po sekcích Právní vědy.

Pro studentů, aspirantů a vědeckých pracovníků

Cena 270 Kč

ISBN 978-966-8736-05-6

© Kolektiv autorů, 2014

© Publishing house «Education and Science» s.r.o.

Францияда) осындай іс-қимылды заң арқылы рәсімдеу тәжірибесі ескерілді. Жоғары лауазымды тұлғаны және Ресей Федерациясының атқару билігінің, басшысын сайлауды жоғарыда көрсетілген заң бойынша Ресей азаматтары жасырын дауыс беру арқылы жалпыға тең және тікелей сайлау құқығы негізінде жүргізеді. 35 жасқа толған және 65 жасқа жетпеген, осы Заңға сәйкес сайлау құқығы бар Ресей азаматы Ресей Президенті болып сайлана алады, ол 5 жыл мерзімге сайланады, бірақ екі реттен артық сайлана алмайды. Осы баптың талаптарын бұзу президент сайлауы заңсыз деп тауға әкеліп соғады.

Еліміздегі Президент сайлау тәртібіне тоқталар болсақ, Қазақстан Республикасы Конституциясының 41 бабына сәйкес, республика азаматтары Қазақстан Республикасының Президентін жалпыға тең және тікелей сайлау құқығы негізінде жасырын сайлау арқылы жеті жылға сайлайды. Конституцияда көрсетілген нормалар бойынша қырық жасқа толған, мемлекеттік тілді еркін меңгерген және Қазақстанда кем дегенде он бес жыл тұрған азаматтың Президент болып сайлануға құқығы бар [1].

Қазақстан Республикасының Конституциялық заңға сәйкес өткізіледі. Осы бабына және «Сайлау туралы» Конституциялық заңға сәйкес өткізіледі. Осы заңға және Конституцияға сәйкес Республиканың Президентін жалпыға бірдей, тең және төте сайлау құқығы негізінде Республиканың көмекке толған азаматтары жасырын дауыс беру арқылы жеті жыл мерзімге сайлайды. Конституция Президенттікке кандидат алдына қойылатын негізгі талаптарды бекіткен. Республика Президенті болу үшін тұмысынан Республика азаматы болып табылатын, қырық жасқа толған, мемлекеттік тілді еркін меңгерген, әрі Қазақстан Республикасында кемінде он бес жыл бойы тұратын республика азаматы сайлана алады.

Менің ойымша, мұндай талаптардың қойылуы орынды, өйткені Президент болуға үміткер азамат өзі тұратын, болашақта басшы болатын елдің тілін, әдет-ғұрпын, дәстүрін, тарихын, ұлттық ерекшеліктерін білуі қажет. Тағы бір айта кететіні, Президенттікке үміткерге ұлттық шек қойылып отырған жоқ. Кез келген ұлттың мемлекеттік тілді еркін меңгерген азаматы Қазақстан Республикасының Президенті болып сайлана алады. «Сайлау туралы» заңға сәйкес Президент лауазымына үміткерге тағы бір талап қойылады, үміткер жеке бір табынушылыққа қызмет етпеуі тиіс. Мұндай талап Қазақстан мемлекетінің зайырлық сипатынан туындайды. Президент кез келген азамат секілді қайсыбір дінді ұстауы немесе ұстамауы мүмкін. Алайда, дін қайраткер болмауы, қандай да бір конфессияға қызмет етпеуі тиіс. Ол мейлінше, әр түрлі дінді ұстайтын азаматтардың дауыс беруімен сайланады. Сондықтан Президент зайырлы мемлекеттің басшысы ретінде бүкіл халықты ойлауы керек. Үміткер заң тәртібімен белгіленген соттылығын өтемеген адам болмауы керек, ол белсенді сайлау құқығының иесі болуы тиіс.

Республика Президентінің кезекті сайлауы желтоқсанның бірінші жексенбісінде өткізіледі және ол мерзімі жағынан Республика Парламентінің жаңа құрамын сайлаумен тұспа-тұс келмеуі тиіс. Қазақстан Республикасында да халықаралық ұйымдар мен халықаралық қоғамдық және дини бірлестіктердің, шетелдік мемлекеттік органдардың, шетелдік заңды

тұлғалардың және азаматтығы жоқ адамдардың республикадағы сайлауды қаржыландыруына тыйым салынған.

Алайда, егер олардың қаржыландыруға қатысуы сот арқылы дәлелденген болса, осындай ұйымдар мен жеке адамдарға осы қаржыларды мемлекет бюджетіне алып, сайлауды ұйымдастыруға жіберу арқылы тиісті санкция белгілеуі қажет. Бұдан басқа, сотқа республикалық бюджеттен президентке нақты кандидатты ұсыну және сайлау науқанын өткізу жөніндегі шығындарға бөлінген қаржылардың, шет елдік ұйымдар мен жеке тұлғалардың қаржыландыру сомасының көлемін азайту туралы шешім қабылдау құқығын беру қажет. Мұндай қос жауаптылық заңда көрсетілуі шарт. Заңда материалдық қолдаудың шекті сомасын белгілеу қажет. Егер сотта осындай көмек көрсетілгені дәлелденген болса, тиісті санкция қабылдануы керек. Бұл өзгерістерді Қазақстан Республикасының сайлау туралы заңдарына енгізген жөн.

Әдебиеттер:

- 1 Сахаров Н. А. Институт президентства в современном мире. – М., Юридическая литература, 1994. – 175 С.
- 2 Круготовол М.А. Президент Французской Республики. – М., Наука 1980.
- 3 Центральные органы власти Французской Республики. – М., 1956. – 80 С.
- 4 Решетников Ф.М. Правовая система стран мира. N1.: Юрид.лит., 1996.- 254 С.
- 5 Конституции Французской Республики. – М.: Наука, 1980.- 326 С.
- 6 Конституция Республики Казахстан от 30 августа 1995 года. - Алматы., 2003
- 7 Конституционный Закон Республики Казахстан О выборах в Республике Казахстан от 6 апреля 1999 г.

К.ю.н., доцент Кравченко А.Г., Глинская Г.С., Гюрджиев В.Ю.
Владивостокский государственный университет экономики и сервиса

ИНТЕРАКТИВНАЯ БЮРОКРАТИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ: ФОРМИРОВАНИЕ НОВОЙ ПАРАДИГМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Статья написана при финансовой поддержке РГНФ,
проект № 14-43-93016

Впервые понятие «бюрократия» в 1745 году было введено французским экономистом Винсентом де Гурне, который полагал, что бюрократы-чиновники отнимают реальную власть у монарха или у народа. Однако бюрократия как со-